

Alþingi
Erindi nr. P 143/1824
komudagur 8. 5. 2014

Hagstofa Íslands

Reykjavík, 7. maí 2014

Innanríkisráðuneyti
Ragnhildur Hjaltadóttir, ráðuneytisstjóri
Sölvhólgötu 7
101 Reykjavík

Efni: Varðar tillögu til þingsályktunar um skrásetningu kjörsóknar eftir fæðingarári í kosningum og framkvæmd við kosningaskýrslur.

Vísað er til tillögu til þingsályktunar um skrásetningu kjörsóknar eftir fæðingarári í kosningum á Íslandi frá vori 2014, 62. mál yfirstandandi þings, þingskjal nr. 62 og nefndarálits með breytingartillögu um áður nefnda tillögu, sbr. þingskjal nr. 696. Einnig er vísað til umsagnar Hagstofu Íslands um þingsályktunartillöguna dags. 3. desember 2013 svo og umsagnir annarra aðila um tillöguna og nefndarálitið með breytingartillögunni. Ennfremur er vísað til fundar sem haldinn var með fulltrúum innanríkisráðuneytis, Sambands íslenskra sveitarfélaga, Þjóðskrár og Hagstofu Íslands til undirbúnings kosningum til sveitarstjórna 26. mars sl.

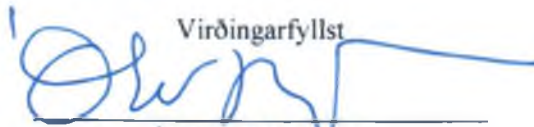
Í þingsályktunartillögunni er forsætisráðherra falið "að hlutast til um að Hagstofa Íslands kalli eftir upplýsingum frá kjörstjórnnum um kjörsókn eftir fæðingarári við kosningar og þjóðaratkvæðagreiðslur frá og með árinu 2014 auk hefðbundinnar tölfræði". Í umsögnum um þingsályktunartillöguna og breytingartillöguna kemur fram að rafræn kjörskrá með kennitölu kjósenda henti best til að ná fram þessum upplýsingum. Slík tilhögun er þó ekki fyrir hendi, enn sem komið er. Af hálfu sveitarfélaga og annarra sem að framkvæmd kosninga koma hefur lengi verið kallað eftir því að kjörskráin verði rafræn til að auðvelda framkvæmd kosninga og kjörstjórnnum og Hagstofu að vinna áreiðanlegar upplýsingar um kosningabátttöku eftir aldri, þjóðerni og fleiri þáttum sem taldir eru hafa upplýsinga- og rannsóknargildi.

Sé ætlunin að afla ofangreindra upplýsinga án rafrænnar kjörskrár eða skráningar í rafræna útgáfu hennar á kjörstað hefur það í för með sér íþyngjandi skráningu upplýsinga fyrir kjörstjórnir þar sem þeim er þá ætlað auk hefðbundinnar skýrslugerðar að skrá fæðingarár hvers kjósenda til að Hagstofan geti unnið úr þeim tölfræðilegar upplýsingar fyrir kosningaskýrslur. Að slá inn fæðingarár, kyn og ef til vill ríkisfang sem einnig hefur verið nefnt (sbr. nefndarálit) er óhjákvæmilega afar umfangsmikil framkvæmd í ljósi þess að fjöldi kjósenda gæti orðið hátt í 200 þúsund. Til viðmiðunar voru 237.807 á kjörskrá fyrir alþingiskosningar 2013 og atkvæði greiddu 193.828. Jafnframt er rétt að benda á að við síðustu alþingiskosningar var fjöldi kjörstaða 132 og fjöldi kjördeilda 267. Skráningin þyrfti væntanlega að fara fram handvirkt eftir að kosningu lýkur en

áður en gögn eru innsiglið sbr. 83. gr. laga nr. 5 1998. Tímaramminn er því þröngur, verkefnið íþyngjandi og villuhætta mikil.

Skráningin hefði í för með sér mikinn aukakostnað fyrir sveitarfélögin en kostnaðarmat liggur ekki fyrir af hálfu flutningsmanna þingsályktunartillögunnar. Í umsögn Hagstofu kemur fram að við alþingiskosningarnar 2013 hafi 193.828 manns greitt atkvæði. Með hliðsjón af því er áætlað að skráning og innsláttur gagna um alla kjósendur á landinu sé um fjögurra mánaða verk. Í umsögn yfirkjörstjórnar í Suðurlandshéraði (dags. 12.11.13.) er lauslega áætlað að miðað við núverandi aðstæður þurfi eina vinnustund „á hver 50-200 atkvæði“. Í umsögn Sambands íslenskra sveitarfélaga frá 31. mars. sl. er þetta viðmið notað við áætlun kostnaðar hjá Reykjavíkurborg (greidd atkvæði þar í síðustu alþingiskosningum voru rúm 72.000) sem næmi á bilinu 1,5- 6,5 milljónir króna og fyrir landið allt 4-17 milljónir króna vegna sveitarstjórnarkosninganna 2014. Þingsályktunartillagan er enn til meðferðar á Alþingi og tæpur mánuður til kosningadags. Tími til að móta og undirbúa verklag við framkvæmd verkefnisins er því stuttur. Í umsögn Sambands íslenskra sveitarfélaga segir m.a. að „krafa um aukna upplýsingagjöf um kjörsókn komi þannig ekki til framkvæmda í sveitarstjórnarkosningum við óbreyttar aðstæður“. Tekur Hagstofan undir þá niðurstöðu Sambandsins.

Hagstofan itrekar þá afstöðu sína að ekki sé réttlætanlegt að ráðast í verkefnið að svo stöddu. Kennitala er lykillinn að upplýsingum um aldur, kyn og ríkisfang. Ákvörðun um að fara í rafræna kjörskrá er skynsamlegasta leiðin. Að öðrum kosti þurfa kjörstjórnir að slá kennitölu inn fyrir alla þá sem kjósa.

Virðingarfyllst

Ólafur Hjálmarsson
hagstofustjóri

Afrit:
Ragnhildur Arnljótsdóttir, ráðuneytisstjóri
Stjórnskipunar- og eftirlitsnefnd Alþingis